

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 5509/2021
09.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Санда Сувачар, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Милан Кркљуш, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 263/21 од 23.06.2021. године, у седници одржаној 09.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 263/21 од 23.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 2210/19 од 25.03.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужене-противтужиље. Ставом другим изреке, заједничко дете парничних странака мал. ВВ рођен2017. године у ..., поверен је на самостално вршење родитељског права мајци ББ и одређено је пребивалиште детета на адреси пребивалишта мајке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац-противтужени као отац да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа износ од 11.000,00 динара месечно почев од 31.12.2019. године као дана подношења противтужбе па убудуће док за то постоје законски услови, на начин ближе описан у том делу изреке, док је одбијен противтужбени захтев у преосталом делу од досуђеног износа од 11.000,00 динара до траженог износа од 20.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног детета странака са оцем АА на начин ближе описан у том делу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се заједничко дете парничних странака мал. ВВ повери њему као оцу на самостално вршење родитељског права, да се обавезе тужена-противтужиља да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа месечно износ од 6.000,00 динара, да се уреди начин одржавања личних односа између мајке и мал. детета, све на начин ближе описан у том делу изреке и да се обавезе тужена- противтужиља да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка. Ставом шестим изреке, усвојен је предлог тужене - противтужиље за одређивање привремене мере којом је малолетно дете поверено њој на самостално вршење родитељског права до правноснажног окончања поступка. Ставом седмим изреке, одређено је да жалба не одлаже извршење

привремене мере. Ставом осмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 263/21 од 23.06.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца-противтуженог и потврђена првостепена пресуда у делу у којем је одбијен тужбени захтев, усвојен противтужбени захтев, усвојен предлог за одређивање привремене мере и одлучено о парничним трошковима. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца-противтуженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац-противтужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11 ... 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца-противтуженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП с`обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди. Супротно тврдњи ревидента, овај суд сматра да је другостепени суд оценио битне жалбене наводе.

Према утврђеном чињеничном стању, током трајања ванбрачне заједнице парничних странака рођен је ...2017. године, њихов син ВВ. Странке су са малолетним дететом живеле у домаћинству родитеља тужиоца-противтуженог, а затим су се преселили у свој стан који је купљен на кредит. Ванбрачна заједница парничних странака прекинута је ...2019. године, када је због озбиљно и трајно поремећених односа међу парничним странкама, као и због физичког сукоба у породичном стану ...2019. године, тужила са малолетним дететом трајно напустила заједницу живота са туженим и отишла да живи код својих родитеља у Током трајања ванбрачне заједнице тужилац-противтужени је био психички и физички насилан према туженој-противтужиљи (чему је присуствовало мал. дете) због чега су му изречене хитне мере. У току ове парнице одређена је привремена мера и заједничко дете странака поверено је на самостално вршење родитељског права туженој-противтужиљи док привремена мера траје и решењима првостепеног суда од 11.02.2020. године и 31.08.2020. године уређени су лични односи мал. детета са оцем. Тужилац-противтужени (рођен ...1987. године) има завршену средњу стручну школу, запослен је у ... на пословима ... где остварује месечну зараду у износу од 80.000,00 динара. Живи у стану од 59 м2 у ... за који отплаћује стамбени кредит у месечним ратама од 16.000,00 динара и кеш кредит у месечним ратама од 25.000,00 динара. Комунални трошкови домаћинства износе 12.000,00 динара месечно. Нема законску обавезу издржавања других лица осим мал. ВВ. У протеклом периоду није доприносио дечијем издржавању. Тужена-противтужиља (рођена ...1998. године) има завршену основну школу, запослена је компанији ... и остварује месечну зараду у износу од 50.000,00 - 60.000,00 динара. Са малолетним дететом живи код својих родитеља у ... у кући површине 75 м2, где имају своју собу и све услове за живот. Помоћ и подршку у бризи око детета пружају јој родитељи. Њен отац је запослен и остварује зараду од 60.000,00 динара месечно, а

мајка је домаћица. Утврђено је да месечне потребе за мал. ВВ износе 15.000,00 динара месечно и односе се на исхрану, одевање, средства за личну хигијену и играчке. Из налаза и мишљења Центра за социјални рад ... (где тужена-противтужиља и мал. дете имају пребивалиште) утврђено је да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, а према налазу Центра за социјални рад ..., (где тужилац-противтужени има пребивалиште), одређен је начин одржавања личних односа између оца и мал. детета. Тужена-противтужиља поседује родитељске вештине у свим сегментима бриге о детету, има подршку своје најуже породице и показује висок степен мотивације. Дете је емоционално везано за њу и адаптирано на нове услове у мајчиној породици и у социјалној средини у којој су му доступни подстицајни садржаји, а има регулисан стабилан однос са тужиоцем-противтуженим. Странке су постигле изванредан напредак у сарадњи и успевају да одрже договор око детета уз повремене комуникацијске проблеме. Неопходна је подршка оба центра да би се избегли ризици око угрожавања родитељског права. Малолетно дете треба поверити мајци ради самосталног вршења родитељског права, а са оцем да одржава личне односе по моделу предложеном од стране Центра за социјални рад Нови Сад, а одређеном у изреци побијене пресуде. Утврђено је да минимална сума издржавања у смислу члана 160. став 4. Породичног закона коју периодично утврђује Министарство надлежно за породичну заштиту у време доношења одлуке износи 31.376,00 динара. Бавећи се оценом могућности дужника издржавања и са друге стране потребама мал.детета, побијаном пресудом је тужилац-противтужени обавезан да доприноси издржавању мал.сина ВВ, износом од по 11.000,00 динара, месечно који ће исплаћивати законској заступници – мајци ББ.

Код утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су туженој-противтужиљи доделили самостално вршење родитељског права, а тужиоца-противтуженог обавезали на издржавање и уредили начин одржавања личних односа малолетног детета и тужиоца-противтуженог, а одбили тужбени захтев.

И по оцени Врховног касационог суда, у ситуацији када оба родитеља поседују капацитете да врше родитељско право, одлука о томе да тужена-противтужиља, као мајка врши самостално родитељско право донета је на основу члана 77. став 3. Породичног закона-ПЗ, након мишљења органа старатељства прибављених у смислу члана 270. истог закона и вођења рачуна о најбољем интересу детета. Најбољи интерес детета је правни стандард предвиђен чланом 3. Конвенције Уједињених нација о правима детета, преузет је у одредбама чланова 6. и 266. става 1. Породичног закона и цени се према околностима сваког конкретног случаја. У конкретној ситуацији присутност мајке на родитељском плану с обзиром на приврженост и емоционалну везаност мал. детета за мајку као примарног неговатеља, његов узраст и развојне потребе, указују на правилан закључак нижестепених судова да је у његовом најбољем интересу да родитељско право самостално врши тужена-противтужиља.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује на битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 271.ЗПП те да је суд донео побијену пресуду без ангажовања вештака, треће стручне службе која би рекла шта је у најбољем интересу детета, имајући у виду да је суд поступио у смислу члана 270. ПЗ, а тужилац-противтужени примедбама није довео у сумњу стручност сачињеног извештаја у делу који се тиче подобности и родитељских капацитета мајке за самостално вршење родитељског права. Није било потребе за извођењем доказа од

стране судског вештака, јер је суд донео одлуку на основу мишљења Центра за социјални рад, који је своје стручно мишљење дао у складу са правилима струке. Наиме, околност да је тужена-противтужиља подобна за вршење родитељског права није спорна, она је утврђена у поступку пред првостепеним судом, као и да је мал. ВВ привржен и једном и другом родитељу. Међутим, на основу стручног мишљења надлежног органа које је дато јасно, недвосмислено, у складу са правилима струке и које наводима тужиоца-противтуженог није доведено у сумњу, утврђени су разлози због којих мал. ВВ у узрасту у коме се налази, треба поверити на старање мајци. Наиме, у мишљењима органа старатељства детаљно су изнете породичне прилике странака и све околности које су од значаја за оцену најбољег интереса детета. При томе, најбољи интерес детета је један од комплементарних принципа који произилази из Конвенције о правима детета и представља правни стандард који је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета, а цени се према околностима сваког конкретног случаја што су нижестепени судови правилно учинили. У први план се ставља интерес малолетног детета који има приоритет у односу на жеље и интересе родитеља и који у конкретној ситуацији налаже да малолетни син странака живи са мајком што је његова примарна потреба. Истовремено, оваква одлука омогућава тужиоцу-противтуженом као родитељу који не врши родитељско право, да прати и утиче на васпитавање малолетног детета, у смислу члана 78. став 3. ПЗ.

На основу члана 61. ПЗ уређен је начин одржавања личних односа тужиоца-противтуженог као оца са малолетним дететом које неће живети у његовом породичном домаћинству. Начин одржавања личних односа уређен је с`обзиром на потребе малолетног детета и тужиоца-противтуженог имајући у виду мишљење надлежног органа старатељства. По оцени Врховног касационог суда одређени модел виђања оца и детета је оптималан имајући у виду узраст малолетног детета и да ће тај модел допринети успостављању квалитетних и блиских односа оца и детета и омогућити да тужилац као отац има значајну улогу у увид, подизање и васпитавање свог детета. С`друге стране како малолетно дете буду расло, тужилац-противтужени има могућност да се са законском заступницом договори око проширења модела виђања, али и да евентуално то своје право оствари у другој парници.

Без утицаја на другачију одлуку су наводи ревизије којима се указује на тешкоће у виђању јер се пребивалишта малолетног детета и оца налазе у различитим местима (...- ...) јер се према утврђеном моделу, виђање детета са оцем остварује на уобичајени начин, а евентуалне тешкоће у виђању се на најбољи начин могу превазићи договором родитеља. Начин одржавања личних односа малолетног детета и тужиоца-противтуженог уређен је на основу мишљења органа старатељства који је имао у виду све околности конкретног случаја, а нижестепени судови су поред правилне оцене стручног мишљења Центра за социјални рад Нови Сад, правилно оценили и све друге чињенице утврђене изведеним доказима током првостепеног поступка и то првенствено развојне потребе малолетног детета, као и спремност и мотивацију оца да одржава контакте са малолетним дететом имајући у виду најбољи интерес детета у смислу члана 266. став 1. ПЗ, Поред тога, отац је у обавези да испланира и да квалитетно проводи време са својим дететом све у циљу елиминисања негативних последица нарушених родитељских односа. Такође, мајка има обавезу да припрема дете за контакте са оцем у смислу подстицања детета да се са оцем види и проводи време.

Правилно су процењене и месечне потребе детета и тужилац-противтужени је обавезан да доприноси његовом издржавању на основу члана 154. став 1. и 160. и 162. ПЗ. Стога, по оцени Врховног касационог суда, износ на који је тужилац-противтужени побијаном одлуком обавезан није превисоко одређен и супротно наводима ревизије не преваљује терет издржавања детета само на њега као оца. Досуђеним износом издржавања обезбеђује се подмиривање потреба малолетног детета странака и осигурава исти стандард који имају његови родитељи при чему егзистенција тужиоца-противтуженог није угрожена, док ће остала средства потребна за издржавање мал. детета обезбедити мајка, не само новцем него и старањем о детету.

У смислу одредбе члана 266. став 1. ПЗ и по налажењу Врховног касационог суда најбољи интерес детета је да буде поверено на самостално вршење родитељског права мајци имајући у виду да је тужена-противтужила родитељ који је подобан за вршење родитељског права. Правилно су процењене и месечне потребе детета и тужилац-противтужени обавезан да доприноси његовом издржавању на основу члана 154. ста 1. и 160. до 162. ПЗ, а начин одржавања личних односа одређен је у складу са датим налазом Центра за социјални рад. Побийена пресуда донета је на основу напред наведених одредби Породичног закона, као и члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, па се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени разлози о којима се другостепени суд већ изјаснио, дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић